شهرآرا
روزنامه شهرامید وزندگی
۴شنبه
۱۷ دی ۱۳۹۹
۲۲جمادی‌الاول۱۴۴۲
شماره ۳۲۹۴
SHAHRARANEWS.IR

اثر پژوهشگر مشهدی، شایسته قدردانی در جایزه جلال

سیزدهمین دوره جایزه ادبی
جلال آل احمد
13th
Jalal Al-e Ahmad
Literary Award

گروه فرهنگ: کتاب «تاریخ بدن در ادبیات» به قلم سیدمهدی زرقانی، پژوهشگر مشهدی در سیزدهمین دوره جایزه ادبی جلال آل احمد شایسته ستایش شد.

در آیین پایانی سیزدهمین دوره جایزه ادبی جلال آل احمد که به صورت برخط از شبکه چهار سیما پخش شد، برندگان در بخش‌های داستان و رمان و نقد ادبی و مستندنگاری معرفی شدند که کتاب «تاریخ بدن در ادبیات» و در حوزه نقد ادبی از بین ۷۶کتاب ارسالی در این حوزه شایسته قدردانی شد.

این کتاب که پژوهشی در ادبیات و جامعه‌شناسی است، نوشته سیدمهدی زرقانی با همکاری گروهی از نویسندگان شامل زهرا آقابابایی خوزانی، امید ایزانلو، فاطمه جهانپور، حمیدخادمی، محسن شرفایی و فرزانه فرخ‌فر است. تاریخ بدن در ادبیات به سیرِ شکل گیری بدن‌های مختلف و طبقه‌بندی آن ها در تاریخ ادبیات فارسی می‌پردازد و تلقی‌های مختلف درباره بدن را در آثار شاعران، عارفان و هنرمندان بررسی می کند.

کتاب پیشگفتاری کوتاه و یک مقدمه دارد و در ۱۰ فصل و ژانرهایی همچون پیشااسلامی، عربی، علم الجمالی، عاشقانه، هجو، حماسی، کام، عرفانی، اسلامی و نگاره‌ها و مرقعه‌ها به بررسی بازنمایی بدن در تاریخ ادبیات ایران در هر کدام از این دوره‌ها پرداخته است.

چنانکه نقطه آغاز بررسی‌های کتاب، ادبیات ایران پیش از اسلام است. خواننده این فصل با دغدغه‌ها و ذهنیت‌های ایرانیان باستان درباره بدن آشنا می‌شود و هم درمی‌یابد که نیاکان ما تا چه میزان و در چه زمینه‌هایی به بدن توجه داشته‌اند. همچنین نویسندگان این کتاب در بررسی ژانرهای فارسی نو، به بررسی مسائل زیبایی بدن پرداخته و این پرسش را مطرح کرده‌اند که چرا شاخصه‌های بدن زیبا در طول هزار سال شعر فارسی چندان تغییری نکرده است؟

اما پرسش محوری در فصل پایانی کتاب این است که آیا همان ذهنیت بدن‌مندانه‌ای که در آثار نوشتاری کلاسیک وجود دارد، در نگاره‌ها نیز بازتولید شده یا اینکه نگارگران مسیر متفاوتی را پیموده‌اند؟ افزون بر این، این فصل نشان می‌دهد که بی‌توجهی مورخان ادبی به ارتباطات بینا رسانه‌ای در دوره کلاسیک سبب شده بخشی از حقایق تاریخ ادبیات از نظرها پنهان بماند.

کتاب تاریخ بدن در ادبیات، از سوی نشر سخن و در ۴۴۶صفحه سال ۱۳۹۸ منتشر شده است.

رونمایی از نسخه خطی «خمسه»

هم‌زمان با روز بزرگداشت خواجوی کرمانی، شاعر مشهور قرن هشتم هجری قمری، در شصت‌وهشتمین سه‌شنبه علمی‌فرهنگی سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی از نسخه خطی کهن یکی از آثار این شاعر بزرگ به صورت وبیناری رونمایی شد. به گزارش خبرنگار ما به نقل از گنجینه رضوی، دبیر سه‌شنبه‌های علمی‌فرهنگی سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس با اعلام این خبر گفت: نسخه خطی «خمسه» خواجو به کتابت سال ۹۶۵ قمری یکی از یازده نسخه خطی آثار خواجو موجود در گنجینه رضوی است که در این مراسم از آن رونمایی می‌شود. جواد فرهمندنژاد خاطرنشان کرد: این نسخه، دومین نسخه این کتاب در ایران از نظر تاریخ کتابت است.

دکتر محمدرضا صرفی، استاد گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه شهید باهنر کرمان و استاد علیرضا هاشمی‌نژاد، عضو پژوهشکده فرهنگ اسلام و ایران دانشگاه شهید باهنر کرمان سخنرانان این نشست بودند.

برگزاری برنامه شعرخوانی مرد میدان

برنامه شعرخوانی مجازی «مرد میدان» به همت محفل ادبی رواق ادب اداره کل کتابخانه‌های عمومی خراسان رضوی در بزرگداشت سالروز شهادت حاج قاسم سلیمانی برگزار شد.

به گزارش خبرنگار ما به نقل از روابط عمومی اداره کل کتابخانه‌های عمومی خراسان رضوی، حجت الاسلام علی‌اکبر سبزیان ، مدیرکل کتابخانه‌های عمومی خراسان رضوی دراین محفل ادبی گفت: وصیت‌نامه حاج قاسم نمادی از مکتب حاج قاسم است و من اصرار دارم که همه علاقه‌مندان به کتاب و کتاب‌خوانی و مکتب شهدا و حاج قاسم این وصیت‌نامه را مطالعه کنند.

نمایشگاه «خرم‌روز» در نگارخانه حامی

نمایشگاه گروهی
هنرهای تجسمی
خرم روز

نمایشگاه گروهی صنایع دستی با عنوان «خرم روز» در نگارخانه حامی برپا می‌شود.

این سومین نمایشگاه صنایع دستی چوبک است که این بار با عنوان «خرم روز» به برگزاری نمایشگاه صنایع دستی همت گمارده است. علاقه‌مندان به صنایع دستی و هنرهای تجسمی از روز جمعه ۱۹ دی تا ۲۱دی، فرصت دارند از آثار هنرمندان این نمایشگاه بازدید کنند. نگارخانه حامی، به نشانی بولوار لادن، پلاک۸، از ساعت ۱۶ تا ۲۰ پذیرای بازدیدکنندگان خواهد بود.

گفت‌وگوی شهرآرا
با عضو هیئت‌مدیره خانه تئاتر کشور

تئاتر در انتظار نسخه مدیران فرهنگی

سمیرا شاهیان
l.kouchakzadeh@shahraranews.ir

تماشاخانه

صبح چهاردهم دی، شماری از هنرمندان و چهره‌های شاخص هیئت‌مدیره خانه تئاتر کشور، برای بیان مطالبات صنفی خود، روبه‌روی ساختمان بهارستان (ساختمان مجلس شورای اسلامی) تجمع کردند. آن‌ها بیانیه‌ای در دست داشتند که نسخه‌ای از آن، پیش‌تر، در اختیار اعضای کمیسیون تلفیق و هیئت رئیسه مجلس قرار گرفته بود.

سخن نمایندگان تئاتر این بود، جامعه تئاتر خود را تافته جدابافته از دیگران نمی‌داند، اما در شرایط بحرانی که خیلی از مشکلاتِ مرگ‌بار دست از گلوی مردم برنمی‌دارد، از سرنوشت و آینده شغلی اهالی تئاتر غافل نباشید.

ایرج راد، رئیس هیئت‌مدیره خانه تئاتر، سردمدار طرح درخواست‌ها بود که گفت: می‌خواستیم در سکوت کامل مسائل و بیانیه را به صحن مجلس بفرستیم که این اتفاق افتاد.

پس از او حمیدرضا نعیمی، کارگردان و یکی از اعضای هیئت‌مدیره خانه تئاتر، بیانیه تهیه شده و مطالبات شش‌گانه خانه تئاتر را قرائت کرد. توجه به حقوق بیکاری و تسهیلات بیمه و درمان و دارو و معیشت خانواده تئاتر در سراسر ایران شاید مهم‌ترین مطالبه‌ای بود که در بند نخست بیانیه قید شده بود.

این دغدغه‌ها، پس از آنکه مدیران وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به آن، سکوت و بی‌توجهی داشتند، این‌بار در مقابل بهارستان، به گوش مجلسی‌ها رسید تا شاید در زمان دیگری نتیجه‌اش روشن شود.

شهرآرا نیز در گفت‌وگوی اختصاصی با حمیدرضا نعیمی از اعضای هیئت‌مدیره خانه تئاتر، گوش به گله‌مندی‌هایی سپرده که نخستین بار است این‌گونه و با اعتراض روبروی بهارستان مطرح می‌شود.

وعده‌ها بسیار، عمل ناچیز

این نمایشنامه‌نویس و کارگردان تئاترِ دو دوره عضو هیئت‌مدیره خانه تئاتر است و به همین دلیل می‌گوید: در این چهار سال، هیئت مدیره، جلسات متعددی با مسئولان دولت تدبیر و امید و وزیران محترم داشته است که شاید در این حال و روز بد و اوضاع وخیم تئاتر از سوی آن‌ها کاری صورت بگیرد، اما متأسفانه قول‌ها و وعده‌ها بسیار و عمل اندک و ناچیز.

او با بیان اینکه همواره خانواده تئاتر و اعضای خانه تئاتر این گله‌مندی را از هیئت‌مدیره داشته‌اند که چرا کاری صورت نمی گیرد، ادامه می‌دهد: ما مجبور بودیم دائم گزارش بدهیم. این نشست‌ها را با مسئولان بسیاری داشتیم؛ از آن‌ها درخواست کردیم که به وضعیت معیشت و تثبیت شغلی هنرمندان، بیمه و مسکن و مشکلاتی از این دست توجه داشته باشند اما به هر حال کشور دچار بحران شدید اقتصادی است و خانواده تئاتر هم جدا از این بدنه نبوده و نیست، بلکه تمام این سختی‌ها را با گوشت و پوست و استخوان لمس کرده است. اما من باور دارم خانواده تئاتر از آنجایی که مورد بی‌مهری و بی‌توجهی از سوی دولت مردان قرار گرفته، بیش از تمام شاخه‌های هنری و قشرهای در حقش اجحاف شده است. از آنجایی که اهالی تئاتر، جزو فرهیختگان و تحصیل کرده‌ها و هنرمندان آگاه و اندیشمند جامعه هستند همواره تلاش کرده‌اند باری بر دوش دولت‌ها و مسئولان نباشند و در شرایط سخت با تکیه بر عشق و ایثار و فداکاری به کار فرهنگی‌شان ادامه بدهند، اما این صبر و تلاش و شکیبایی نیازمند این بود که دولت‌مردان هم برادری خودشان را ثابت کنند. اکنون که به واسطه جبر بیماری کرونا هیچ کار و فعالیتی برای خانواده تئاتر وجود ندارد در این ده ماه، هیچ تلاش و حرکت مفید فایده‌ای برای دلجویی یا جبران بخشی از آسیب‌هایی که به هنرمندان تئاتر و خانواده‌هایشان وارد شده، شاهد نبودیم. به همین دلیل، خانه تئاتر تصمیم گرفت پس از تعاملات زیاد با نهادهای دولتی و نهاد ریاست جمهوری و آقای اسحاق جهانگیری، معاون اول ریاست جمهور که به هیچ نتیجه‌ای نرسید، این بار از خانه ملت بخواهند که به آلام و دردهای آن‌ها توجه جدی داشته باشند. اعتراض در مقابل مجلس شورای اسلامی، به عبارتی ناامیدی است، زیرا هیچ توجهی به امر مهم و خطیر هنر نشده است.

فریاد از بی‌توجهی

نعیمی با تأکید بر اینکه جدا از خانواده‌اش نیست و بدون شک مثل سایر هنرمندان، از همه بی‌توجهی‌ها منقلب می‌شود، دربرابر فعالیت‌های صورت گرفته در این مدت می گوید: زمانی که هنوز کرونا وارد ایران نشده بود گروه تئاتر ما، نمایش فِردریک را با تحمل هزینه‌های فراوان، بدون وجود حامی مالی یا تهیه‌کننده، برای اجرا در سالن اصلی تئاتر شهر تهران آماده کرد. با شیوع کرونا، فرصت اجرای این نمایش به زمانی نامعلوم موکول شد. بعد از ۸ یا ۹ ماه که بازگشایی تئاترها اتفاق افتاد متأسفانه اعضای گروه نمایش، به دلیل شروع به کار قراردادهایی که با سینما یا تلویزیون بسته بودند، امکان گردهمایی و اجرای نمایش را نداشتند. پس، با پیشنهاد مسئولان تئاتر شهر، گروه تئاتر شایا تصمیم گرفت نمایشی کم پرسوناژتر با هزینه کمتر را برای سالن اصلی آماده کند. این نمایش با نام گرگاس‌ها دو ماه تمرین کرد و موفق به کسب مجوز از سوی شورای نظارت و ارزشیابی شد اما تا این لحظه هیچ امیدی برای اجرای این اثر نیز وجود ندارد. این ناامیدی مزمن، این ناکارآمدی و بی‌برنامگی و همچنین نداشتن چشم‌انداز برای فردای روشن، سرنوشت محتوم گروه شایا و من، به تنهایی نیست. این سرنوشت، سرنوشت خانه تئاتر است. پس اگر فریادی هست، فغانی هست، اعتراضی هست از باب بی‌توجهی به امر فرهنگ

واکنش مدیر کل اداره هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ به تجمع اهالی تئاتر

تجمع هنرمندان تئاتر قانونی بود

قادر آشنا مدیر کل اداره هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ و ارشاد را می‌توان تنها مسئولی معرفی کرد که تا به امروز به تجمع اهالی تئاتر در مقابل مجلس واکنش نشان داده‌است. به گزارش خبرگزاری فارس، او با تأکید بر اینکه در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تجمع و بیان مطالبات صنفی از حقوق عامه مردم به‌شمار می‌رود. گفت: هنرمندان تئاتر و اعضای خانه‌تئاتر به‌عنوان نهاد صنفی براساس همین قانون مقابل مجلس حضور یافتند و نکاتی را بیان کردند. در این میان هم نوع رفتاری که انجام گرفته و هم سعه‌صدری که به خرج داده شده و آن بیانیه خوانده شده، خود نشان دهنده سعه‌صدر دو طرف در بحث توجه و رعایت به قانون‌مندی و رفتاری در چارچوب قانون بوده تا گفته‌ها و درخواست‌هایمان را به شیوه متمدنانه بیان کنیم. مدیر کل اداره هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی درباره برخی از مطالبات مطرح شده هم توضیح داد: در آخرین صحبت‌ها و مصاحبه‌هایی که در رسانه‌ها نیز بازتاب پیدا کرده است، در حوزه اختصاص بیمه بیکاری به اهالی فرهنگ و هنر، خاصه هنرمندان تئاتر بحث و گفت‌وگوها و پیگیری‌های مفصلی صورت گرفته است و بخش بیمه بیکاری با پیگیری‌های مستمر به تصویب دولت رسیده است. آشنا درباره افزایش بودجه تئاتر به عنوان دیگر مطالبه اهالی تئاتر خاطرنشان کرد: وزارت فرهنگ

می‌توانستیم در تئاتر آنلاین چشمگیرتر کار کنیم

گفتار

محمد جهان‌پا
کارگردان و بازیگر

از اولین روزی که کرونا سروکله‌اش پیدا شد، تعطیلی‌های طولانی مدت و حمایت مالی نشدن بسیاری از هنرمندانی که محل درآمد و معیشتشان تئاتر بوده اتفاق افتاد و این قشر دچار مشکلات اقتصادی زیادی شدند که با مبالغ ۱۰۰هزار تومان و ... مشکلاتشان هموار نمی‌شد. اینکه هنرمندان برای احقاق حقوقشان جلوی مجلس لب به سخن باز کردند، اتفاقی است که در تمام این سال‌ها یا رقم نخورده است یا به این شکل، برای اولین‌بار است که من می‌بینم. به نوعی کارد به استخوان رسیده است. یعنی نداشتن برنامه‌ریزی مناسب برای هنرمندان تئاتر.

به نظر من این همدلی اتفاق خوبی است به شرط اینکه دیده شود. من احساس می کنم کمیسیون فرهنگی مجلس باید جلو بیاید. دغدغه‌ها را بدون شَک می‌دانند چیست، اما این بار برنامه‌ریزی بلندمدت کنند.

متأسفانه متولی تئاتر در کشور، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، گاهی درباره تئاتر در موضع بی‌تفاوتی است و به تمام هنرمندان تئاتر، به ویژه در دوره کرونا، حس بدِ رهابودن القا شده است. یکی از بزرگ‌ترین ترس‌های اهالی هنر به‌خصوص تئاتر، این است که اگر این اپیدمی تمام شود و اپیدمی دیگری به وجود آید، چه سرنوشتی خواهند داشت؟ این‌ها سؤالاتی است که باید پاسخ داده شود.

من پیشنهاد مشخصی برای پشت سر گذاشتن این روزهای بحرانی ندارم، اما ما می‌توانستیم در تئاتر آنلاین و مجازی چشمگیرتر فعالیت کنیم. پلتفرم‌های «وی‌اودی» را از دست دادیم. باید نگاهمان را به آینده تغییر بدهیم. اگر همچنان مصرانه بگوییم تئاتر باید به صورت زنده اجرا شود، یعنی در هر اپیدمی باید تعطیل شویم تا مثلا آرامشی بیاید که مردم بتوانند بیایند در سالن‌های تئاتر.

ما اهالی تئاتر، داریم موقعیت‌های خودمان را از دست می‌دهیم. در حالی که سینما، به سرعت در بستر «وی‌اودی» خودش را در پردیس‌های مجازی بازیابی کرد. یا دست‌کم واسطه‌ها را کم کرد و درآمدزایی داشت.

یکی از مشکلات اکنون، این است که هیچ‌کدام‌مان یک ویدئوی فنی از نمایش‌هایمان نداریم. اگر می توانستیم ضبط‌های حرفه‌ای‌تر از این نمایش‌ها انجام بدهیم برای این روزها، می‌توانست بار ما را سبک‌تر کند. بنابراین در آینده اگر بخواهیم کار تولید کنیم باید نگاهی نیز به ضبط درست آثارمان داشته باشیم. یعنی آثارمان را بتوانیم ضبط کنیم تا در فضای مجازی منتشر شوند. نکته دیگری که می‌توانست در شهرستان‌ها، دست‌کم در مشهد اتفاق بیفتد؛ هم‌افزایی دستگاه‌هایی مثل شهرداری و سازمان صداوسیما و اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی بود. با همکاری این‌ها تله‌تئاترهایی را شکل می‌دادیم که تعدادی از بازیگران تئاتر و هنرمندانی که از نظر معیشتی مشکل پیدا کردند درگیر اجرا شوند. یا می‌توانستیم در بستر فضای مجازی، تئاترهای تک‌نفره و دونفره شروع کنیم. اما متأسفانه انجمن هنرهای نمایشی در شهر مشهد نیز دچار مشکل است. اگر مراجعه کنید چه تعداد هنرمند داریم که معیشتشان مستقیم از تئاتر بوده هیچ سامانه‌ای وجود ندارد که آمار دقیق بدهد. حتی اگر بخواهیم به استانداری مراجعه کنیم و بگوییم تئاتری‌ها دچار مشکل هستند، در پاسخ به آقای استاندار که چه تعداد و چند نفر؟ باز هم نمی توانیم واقعیت را ارائه بدهیم.

ما اهالی تئاتر نیز مقصریم و در برخی موارد کوتاهی کردیم. ما در مشهد هنوز انجمنمان قدرت ندارد. انجمن می‌توانست زیرشاخه‌های خودش در کارگردانی و بازیگری را شناسایی کند و در معضلاتی مثل کرونا برای اعضایش برنامه‌ریزی کند. باید به خودمان بیاییم. ما در شهرمان بعد از تهران این ادعا را داشته‌ایم موفق‌ترین تئاتر مردمی بوده‌ایم. تئاترمان همیشه تماشاگر، سامانه بلیت‌فروشی و ۳۶۵روز اجرای فعال داشته است، اما همه این‌ها نشان می‌دهد ما از لحاظ زیرساختی و برنامه‌های بلندمدت صفر هستیم و هیچ اتفاقی را نتوانسته‌ایم رقم بزنیم. البته که این برای نسل آینده تئاتر مشهد دهشتناک است. بنابراین چه خانه تئاتر باشد، چه صندوق اعتباری هنر، هر چیزی که بتواند از هنرمند شهرستان حمایت درست کند به نظر من خوب است. انسجام باید از درون خودمان شکل بگیرد. متأسفانه اگر بخواهم بگویم صندوق اعتباری هنر در این شرایط، بیشتر از خانه هنرمندان به من نوعی کمک کرده است، دروغ نگفته‌ام. این صندوق، بیمه تأمین اجتماعی و بازنشستگی را ساماندهی می کند و تنها صندوقی بوده که در طول یک سال گذشته، مبلغ یک میلیون و ۵۰۰ هزار تومان واریز کرده است. همچنین دارای سیستمی است که همه اسامی در آن ثبت شده است. برای شهرستان‌ها باید صندوق اعتباری هنر را تقویت کنیم. معیشت ما دچار مشکل است و این صندوق کارهای مثمرثمرتری می‌تواند برای تئاتر شهرستان انجام دهد.

در پایان یک انتقاد به خانه تئاتر دارم؛ از آنجا که حضور فیزیکی این خانه فقط در تهران بوده است، مسئولان آن نتوانسته‌اند انسجام سراسری به وجود بیاورند. فعالیت انجمن‌های تخصصی نیز که به واسطه خانه تئاتر به وجود آمده‌اند، از سوی افرادی که در تهران بودند رقم خورده است و در نتیجه از تئاتر شهرستان، بدون شَک، آگاهی ندارند و ظرفیت‌های آن را نمی‌شناسند. این در حالی است که خانه تئاتر تشکیل شده تا محلی برای ساماندهی مشکلات هنرمندان و شناسایی آن‌ها و فعالیت‌های صنفی‌شان باشد، اما متأسفانه فقط در تهران است و اگر همین اکنون محمد جهان‌پا بخواهد عضو انجمن بازیگران باشد باید محل زندگی‌اش در تهران باشد.